

TÁROGATÓ.

VEGYES TARTALMU HETILAP,

a gazdasági egyesület, vidéki és városi nőegylet s a Szamos-Tiszahát közlönye.

Megjelen minden szombaton.
Előfizetési feltételek.
Helyben:
Egész évre . . . 4 ft.
Fél évre . . . 2 „
Házhoz hordva, vagy vidékre postán:
Egész évre . . . 4 ft 50 kr.
Fél évre . . . 2 „ 25 „
Egyes szám ára . . . 10 „

Hivatalos és magán-hirdetések
jutányos áron készpénz fizetés mellett elfogadtatnak.
Bélyegdíj minden beigtatásért 50 kr.
A nyilttérben a háromhasábos gármondsor beigtatási díja 20 kr.

Felelős szerkesztő s kiadó
Kovács Márton.

Szerkesztői iroda s kiadó-hivatal,
hová a hirdetések s előfizetési pénzek utasítandók,
templom-utca 548. sz.

Szerkesztő társ
Zombori Gedő.

Előfizetési felhívás

„TÁROGATÓ“

ezimű

vegyes tartalmu hetilapra.

Előfizetési ár:

Helyben:
Egész évre . . . 4 ft. — kr.
Fél évre . . . 2 ft. — kr.
Negyed évre . . . 1 „ — „
Házhoz hordva vagy vidékre postán:
Egész évre . . . 4 ft. 50 kr.
Fél évre . . . 2 „ 25 „
Negyed évre . . . 1 „ 13 „

Kerüljük a nagy szavakat és ismétléseket, s bizalommal beszélünk e lapok olvasóival mint régi ismerősökkel.

Nem szükség mondani, tudja megyénk minden mivel lakója, hogy főleg most, midőn egész államéletünk van átalakuló félben, egy megyei lap életszükség; nem számláljuk el, hogy mit tettünk; olvasó közönségünk látta, mint igyekeztünk lapunkat a legtartalomdúsabb vidéki lapok közé emelni; mi megtettünk mindent, lapunk folytonos érdekesítése és tartalmasabbá tételétől semmi fáradságot és áldozatot nem kiméltünk, nem szününk arra törekedni, hogy minden fontos érdekét kielégítsünk, s így önérzetesen hívjuk fel jó érzelmi ügybarátainkat: sziveskedjenek előfizetéseiket megújítani, lapunknak pártolókat szerezni, s így azon helyzetbe tenni, hogy a közérdek, a mivelttség, anyagi és szellemi gazdagulásunk előmozdítására befolyhassunk.

Minden irodalmi nyereszkeskedéstől menten, a közjó előmozdítása érdekében egyedül kiadói és szerkesztői személyzetünk költségeinek kiszérésére szoritkozunk, a fennmaradt összeget jótékony czélok előmozdítására fogjuk fordítani. Meg kell vallanunk, hogy e perczben a czéltól messze vagyunk, s jelenben lapunkat tetemes áldozatkészséggel tartjuk fel.

Ismerjük a nehéz idöket, de ismerjük megyénk lelkes fiait is, és bizton hisszük, hogy szabadelvű lapunkat felkarolja, s nem csak nem engedi elbukni a megye egyetlen közlönyét, de sőt említett czélunkhoz segíteni szives leend.

A közmiveltetés érdekében kérjük, ne csatlakozzunk meg e reményünkben, melylyel fizetés hátrányos elv- és ügybarátainknak megkeresésünket mai számunkhoz mellékelve szétküldjük.

Szatmár junius 1866.

A „TÁROGATÓ“ kiadó-hivatala.

Deák Ferencz és a szatmári lövész-egylet.

A szatmárvárosi lövész-társulat f. év april 8-án Deák Ferencz nagy hazánkiát általános lelkesítéssel tiszteletbeli főlövész-mesterévé elválasztván, az erről szóló igen díszes kiállítású oklevelet, mely is Metz Re-

zső és Duleskó Balázs helybeli mérnök urak remekműve volt*), s városunkat, a lövelde helyiségét, az ország és városunk czimerét, igen sikerülten tünteti fel. Boros Bálint és Kiszely Károly urak mint a társulat küldöttei f. év junius 6 án nyújták át az ünnepekt hazafinak, ki is azt több képviselő társai mint vendégei jelenlétében elfogadni, s meleg szavakban megköszönni sziveskedett, alább adjuk a küldöttek által az átnyújtáskor mondott beszédet, valamint az oklevél mellett a társulat részéről felküldött kísérő iratot. Midőn ezen eseményt, melyet nagy napi lapjaink is közöltek, örömmel tesszük közzé, mint mely városunk hazafiai érzetéről fényes tanubizonyosságot tesz, nem mulaszthatjuk el a lövész-társulat iránti elismerésünket nyilvánítani, mint a mely ezen szép tett által egész közönségünket hálára kötelezte, és életrevalóságának újabb jelét adván, magát a folytonosan növekvő pártolásra érdemesíté; arany lap lesz ez a társulat évkönyveiben, s büszkén mutatandó reá az utókor is.

Az oklevelet átnyújtó küldöttek beszéde:

Nemes hazafi! Mélyen tisztelt képviselő ur!

„Szatmár-Németi város lövész-társulata nevében — mint annak tagjai és küldöttei — megbízásunkat teljesítendők, nyilvánítjuk legmelegebb és legmélyebb üdvözlésünket.

Lövész-társulatunk átmelegülten képviselő ur tündöklő polgári erényei s irányát soha sem tévesztett honfiai működései folytonos szemléletében; elismerése s hódoló teljes tisztelete némi nyilváníthatása czéljából, képviselő urat tiszteletbeli állandó főlövész mesterének — illetőleg elnökének — egyhangulag választotta meg, s annak elfogadására kéri fel.

E megtiszteltetés alakját illetőleg érintenünk kell röviden egybefüggését az eszmének.

Lövész-társulatunk egyes tagjai, gyakorta egymással vetélkedve, röpitik a sülvöltő ón-gömböket kijelölt czéljuk felé; s a legnagyobb jutalommal azt tisztelik meg, ki a czélt leginkább közelítette, vagy találta meg.

Azonban lövész-társulatunk ezen foglalkozáson kívül, nemesebb czélt is jelölt és tüzött ki irányul magának.

Napi buzgó ohajtása, egyedüli vágya és törekvése: közeledni a nagy nemzeti czélhoz, mely forrón szeretett alkotmányunk mihamarábbi élvezésében öszpontosul.

Erre törekszik az egész nemzet. E czél megtalálhatásánál képviselő ur a nemzet főlövész-mestere, vezére, bölcese és szelleme.

Kit érdemesíthetne tehát méltóbban a legnagyobb jutalomra? — mi, részünkről, ez alkalommal is tiszteletünk hálás elismerésben öszpontosul, bizonyára senki mást.

Midőn tehát egyesületünk hálás elismerése csekély jeléül, ezen megválasztásról való oklevelet — a képviselő urhoz inté-

*) Az oklevélnek igen jelesen sikerült fénykép másolatai tudomásunk szerint, a társulat megbízottja Sztanaczkai János társulati jegyző urnál darabonként 80 kr-ával kaphatók. Szerk.

zett tiszteletteljes emlékirat kíséretében nyújtjuk: ugy magunk, mint küldőink nevében kifejezzük azon buzgó ohajtásunkat, hogy Isten képviselő urat szeretett hazánk boldogítására s nemzetünk díszére, még sokáig éltesse és tartsa meg.

Az átnyújtott oklevelet hazánk nagy fia szívélyesen fogadá, és meleg szavakban köszöné meg.

Az emlékirat tartalma a következő:

Mélyen tisztelt hazafi!

„A magyarok Istene, ki nemzetünket ezeréves küzdelmében megtartotta, örökös felette a mai idők válsága között, az által, hogy vezéresillagul, bölcseségben és hazaszeretetben egyaránt tündöklő férfakkal áldja meg.

Ön egyike — elseje e választottaknak, kik hazánkat a szabadság, törvényesség és jólét keretébe visszavezetendik,

Midőn szerény egyletünk, ez országos, mindnyájunk jelenét s az utókor jövőjét átkaroló törekvés és buzgó működés irányában mély elismerését és feltétlen bizalmát nyilvánítja: s e tisztelet kifejezésében Önt tiszteletbeli állandó fő-lövészünk egyhangulag megválasztottuk; egyszersmind azon reménynek engedünk helyet, hogy Ön, honunk hivatott nagy fia, egyesületünk e parányi, de honfiai érzés legmélyebb és legtisztább forrásából fakadó zsenge áradatát nem utasítandja vissza.

Fogadja azért, mélyen tisztelt hazafi, honfiai hálás elismerésünk és őszinte tiszteletünk e választásban nyilatkozó jelét, melyről szóló levelünket egyletünk küldöttei Önnel átnyújtani szerencsések leendnek.

Tiszteletteljes sorainkat azon buzgó ohajtással zárjuk be: tartsa meg Önt, nagy hazafi, a nemzetek nagy Istene még számos éveken át kedves hazánknak, hogy a kibékítés nagy munkája után millióktól áldva és tisztelve, élvezze az ősi jogaiba visszaállított és szabaddá tett hazában a boldogítás édes örömét!

Kelt Szatmár-Németiben, a polgári lövész-társulat 1866-dik évi april 8-dikán tartott közgyűléséből.

Dr. Köszegegy Mihály,
főlövész-mester.
Sztanaczkai János,
társulati jegyző.

Tanácsadás a májusi fagy által szenvedett szőlőtőkék metszése körüli eljárást illetőleg.

I.

A mult napokban közbejött fagy a szőlőtőkén vagy az egész idei növényzetet elrontotta, vagy a hajtásokat csak felső részben s ugy fagyasztotta el, miszerint azok alsó részén egy vagy több íz s ezek rügyei épen maradtak.

Első esetben be kell várni, míg a tő új hajtásokat hoz elő az alvó rügyekből, melyek a felületen elszórva lappangnak. Amint ezek megjelennek, akkor a tövön nemcsak az elfagyott hajtások romjait kell leszedni, hanem

az új hajtások körül is — a legerősebbnek mutatkozó kettőt, legfelebb hármát kivéve — a többi késsel leszedni s eltávolítani azon czélból, hogy azok még ősziig lehető erőre vergődhessenek és legalább alsó részükön annyira megérhessenek, hogy a jövő tavaszon egy-két szemre metszve, gyümölcsöt is hozni képesek legyenek.

Ha ezen műtét elhanyagolják, csak a véletlenre marad bízva, hogy némely új hajtás annyira megnőjön s érettségre vergődjék, miszerint rendes venyigét képezvén, a telet is sérülés nélkül kiállhassa; mivel a már úgy is meggyöngyült tőnek ereje ahelyett, hogy egy-két hajtás fölnevelésére volna összpontosítva, — többre felosztva, kellő hathatósággal nem működhetnék.

Hol pedig az ideai hajtásnak csak felső része van megsértve, ott szükséges, hogy a gondos és értelmes szőlész azonnal járjon közbe oly módon, hogy a mely hajtáson gyümölcs is mutatkozik és ez nincs megsértve, e fürtöskén felül egy-két izzel metszessék el az elfagyott hajtás; ha pedig a mutatkozó gyümölcs is meg van csipve, mi a fonynyadt s barnás külsőről látható, vagy olyan épen nem jön elő, akkor azon hajtást éles késsel aképen kell lemetszeni, hogy az ideai rügyek közül — alulról számítva csak egy, ha pedig a hajtás erős vala, legfelebb kettő maradjon meg. A metszés a rügyn felül minél távolabb tétessék, nehogy a következő beszáradás magát a rügyet is érhesse.

E rügyek csakhamar megindulnak s ha egyébkint az időjárás kedvező és a növést a talaj szorgalmatos művelése is elősegíti, bizony remélhető, hogy az ily hajtások ősziig még annyira kiképződnek, miszerint a jövő évben meglehetősen helyre áll a szőlő, közepszerűen terem is s csak ily módon tétetik lehetővé a borasztó csapásnak következményeit, melyek különben több évre szoktak terjedni, tetemes részben elhárítani.

Az orsz. magy. gazd. egyesület igazg. választmánya.

II.

Nálunk, hol a szőlő karikára miveltek, mindenelőtt e fagyásnál két körülményt kell tekintetbe vennünk. t. i. a zöld haj-

tást és a cserveszszőt, mely a karikát képezi.

Továbbá tekintetbe kell vennünk a szőlő tenyész-stadiumát, mi jelenleg a virágzás.

Virágzás állapotában a szőlő ereje nagy kifejlésében van s ekkor a tőkét nedvtől megfosztani egy a meggyengítésével és a termény kevesbitésével. Hogy tehát a tőkét meg ne gyengítsük, hanem lehetőleg megkíméljük, a következő eljárást véleményezem:

Az elfagyott zöld hajtást, hogy a fagybetegség tovább harapózása meggátoltassék, mindenesetre vissza kell metszenünk az egészséges szemig, mi noha kissé ártalmas a virágzás alatt, de mindenesetre nem oly ártalmas, mint a fagybetegség tovább terjedése s e mellett nem egyéb, mint a venyige rendszerinti csonkázása.

A karikánál pedig tekintetbe veendő, vajjon elveszté-e organikus erejét, azaz képes-e a tőkenev felvételére s keringetésére, szóval a lemetszésnél foly-e nedv vagy sem?

Ha a nedv nem foly, a karika feltétlenül lemeteszhető.

Ha pedig foly a nedv — különösen tekintve a szőlő tenyész-stadiumát, a virágzást — a karika lemetszése a legkárosabb hatást idézné elő, mert nemesak az ideai termést, de a tőkét is igen meggyengitené azáltal, hogy sok éltető nedvtől fosztaná meg a tőkét, és az idén a netalán még kifakadó alvószemekre is, a reájuk folyó nedv által előlétneket.

Tehát ez esetben, — ha a karika lemetszése folytán nedv folya — meghagyandó a karika és arról a meddő hajtások a következő kötözésnél letöreudók. Ez által a töke a tápnedvből semmit sem veszít, mert a keringő nedv a letarlózott karikán nem lévén mit táplálnia, ismét vissza folyva a tőkébe, azt s vele a zöld hajtásokat s a szőlőfürtöt táplálja. De ha a karikáról a meddő hajtások nem is taroltatnának le, még sem lesz gyengébb a töke, mint lenne akkor, ha a termés mind rajta maradt volna. Annyi bizonyos, hogy a karika — nedv folyása esetében — a tőkén rajta maradna, bizonyosan nem árt, míg levágása árt.

Régi tapasztalt szőlőbirtokosok is e nézetek mellett vannak.

A gazdaszat ezen s egyéb szenvedett ágá-

ra is közérdekből igen kívánatos lenne, ha mind az elméletileg mind gyakorlatilag értelmes gazdaszok, a jelenlegi rendkívüli csapás okozta károk következtében teendő eljárás iránt a lapokban véleményüket nyilvánosságra hoznák.

(S.)

Kopcsányi József.

A legelőváltó-gazdaság fontossága hazánkban.

(Vége.)

Ha legelőváltó-rendszert akarok a területre alkalmazni, felosztom azt például hét 15 holdos táblára, melyek közül mindegyikben előbb törökbuza, azután rozsot, azután zabot művelek s ezután négy évig legelőül használok. E rendszer szerint a 105 hold földterületből 45 hold lesz évenként gabonatermes alatt, melyből 15 hold törökbuza, 15 hold rozsot és ismét 15 hold zabot terem, 60 hold pedig legelőül használtathatik, s igen könnyű lesz a forgás-rendszert mindjárt az első évben beállítani.

E forgás rendszer a legelőváltónak leg egyszerűbb neme, mely trágya nélkül is aránylag bő és biztos termést ad s a forgás végével a földet jobb állapotban hagyja, mint minővel kezdetben birt. Ha azonban földem jóminőségű s módomban van azt trágyával is javítani, mily könnyű az előbb érintett rendszert tömörebbé és magamra nézve jövedelmezőbbé tenni, ha például az első évben táblám felerésziben kukoricza mellé trágya segítségével repezet, s ugyan ebben a rozs mellé tisztabuza művelek, ha a zabra lóheret vagy jóválasztott füvegyiteket vetek, a mely után következő első sőt a második évben is kaszállhatok, s táblámat csak az utolsó két évben használok legelőnek. Végül, ha okszerűleg vitt legelőváltóm következtében gazdaságom gyarapodik, jövedelmem nő; ha javult anyagi helyzetem megengedi, hogy több beruházást tegyek, hogy nagyobb forgó tőkét alkalmazzak: mily könnyen változtathatom legelőváltómat hét táblájú szigorú váltóra, melyben bő trágya után bükköny, repace, tisztabuza, lóher, rozs és törökbuza következzenek egymásra.

Nem tagadjuk, hogy nagyobb birtokok-

T Á R C Z A.

NÉPDALOK.

I.

Nem törődöm e világgal én többet,
Majják, rontsák itt egymást az emberek,
Nem törődöm — új világ van keblemben;
Hajd u s á g o n a legszebb lányt szeretem.

Alkonyodik csillag látszik az égen,
Szelid fénye megtörik a víz eren,
Leheverek, s rád gondolok angyalom,
Itt vagy érzem, beh édesen álmodom!

Elmult idő, szelid emlék, szerelem,
Őszoelvadt, mind itt játszik én velem,
Szemed fénylik, piros ajkad mosolyog: —
E világon én vagyok tán csak boldog!

II.

Hideg szél fú, ősz felé jár az idő,
Száll a madár, költözik, de visszajő;
De ha engem elhagysz kedves leányka —
Rideg tél lesz tavasz nem jő rá soha!

Midőn először láttalak kedvesem,
Azt gondoltam tul vagyok az életen,
Akaratlan föllángolt a kebelem;
S szeretlek, és eléget e szerelem!

Szegény vagyok — magasan álász fölöttem.
Kinesben uszól, fény vesz körül szüntelen.
Mosolyodra sereg ifju mosolyog,
Te vagy talán e világon csak boldog!

És ha néha ablakodnál elmegyek,
S föltekintek, meglátom szép kék szemed,
Fájó szívem elkezd újból dobogni...
Istenem, csak ne tudnálak szeretni! —

Zombori E m ő d.

Tárczalevél a szerkesztőtársához.

Brassó, május 28-án 1866.

T. szerkesztő úr!

Alleluja, alleluja! gyönyörtől reszket a szívem, midőn e fekete sorokat írom önnek tiszta fehér lelkéhez és rózsapiros honfűi szeretetéhez szólván. Hamarjában azt sem tudom, miről tudósítsam önt, mert szellemi világom úgy tele van szebbnél-szebb ragyogó alakokkal, mint a bűvös tükör. — Azonban sorakoztatom tapasztalásból merített kincseim ezredét és híven elbeszelem utazásom eddigi élményeit.

Nyílt homlokmal merem állítani, hogy Európának nincs érdekesebb tartománya Erdélynél. E kedves kis országban egyesül a kerek föld összes szépsége: az angol vidékek ködös, borongós tája, Itália mosolygó ege, Andalusia virányai, a Rajna-mellék elragadó, festői vonala, a komor urali térségek mind-mind megvannak itt! Ez általános megjegyzésem, amit minden elfogulatlan utazó elismer. Egyes pontok pedig páratlanok; csudák, melyeket az isteni természet alkotott, hogy az ember bámulja őket.

A világhírű tordai hasadék Tordától (Thorenburg) mintegy három óra járásnyira van nyugot felé. Ezen, már messziről élénk tátongó fekete nyiláshoz csak gyalogszerrel juthat el a látványgó halandó, talán azért, mert a szörnnyeteg nyiladék megkivánja, hogy érte fáradjunk.

Ki e hírhedt Krátert látni akarja, mindenek fölött kecskeügyességű lábakkal, biztos járással és szédülésre nemhajlandó fível birjon — mivel föl felé folytonosan körül-köre, szirtől-szirtre kell a szó szoros értelmében ugránoznia az Aranyos patakában. Ha tehát jó lábam van, de szédelgős fejem még ezt az ugránozással járó utat csak megtehetem — de mi történik velem: ha a Kráter háromszáz lábnyi magasára érek, ahol csak egy fél ölecske az állvány?! Vagy: ellenkezőleg nem veszélyes-e az itteni mászkálás arra nézve, ki az ugrásokat bár sejtetes lábaival bevégezte ugyan és feje biztos, de mit fog csinálni fönn, hol egy billenés azon örvénybe dönti, melynek nyolczvan öl-

hosszúságu medréből a bömbölő hullámok úgy csatlognak, recsegnek-ropognak, ordítanak mint egy elkárhozott lélek iszonyu vijjongása és lánczcsörtetése. Ha oda hullana, ezer darabra szakadna.

Amint a magaslatról letekinték a mélybe, eszembe jutott azon szerencsétlen, tudákos kéményseprő, ki a két szirtfal közé gyarló latorják segítségével lebocsátkozék természetvizsgálódi vizketegétől ösztönözötve. — Ott veszett; s róla jegyzi meg a XVI. század fő-fő poetája, Gyöngyösi István:

Hét napokig nyomorog,
Sir szemé könye csorog,

Nagy baj is eddigelé,
Elverekedni belé!

Bizony, nagy baj, ugy gőzölög az ember mire fölér, mintha gőzfördőből jött volna ki, és ugy fujtat, mint a kovácsfuvó. A hajmeresztő magaslat éjszaki részén egy rombadült remete kő lakocska áll, ennek az ormára léptem s midőn lepillanték: kéjes borzalom futott végig, lenn a tájtékozó Aranyos dühöngött, délnyugatra az abrudbányai hó-hálósapkás havasok fogták fel vállaikon a láthatár egét, délre a mezőség rónája terült el, kelet felé pedig messze messze a Hargita bámult rám vagy is inkább jobban mondva, én ő re á. A nap épen nyugvó félben vala, vérpáros sugarai reszketve hullottak a hasadék sötétlő torkába, s bűvös színeket játszottak a megtörődött hullámok ködszerű lenge fátylan. — E jelenetet soha sem feledem el; e ponton egyesül a fennsleges borzasztóval s az ember bárközel áll a fellegekhez, mégis lelkében porig alázódik a természet e szeszélyes csudájának figyelmes szemléletén.

Mire leértem — megjegyzendő a lejuvetel sokkal fárasztóbb mint a fölhatolás — Tordán épen estvére takarodót harangoztak, s a város fölött vendégies jelentőségű füst felleg borongott. Midőn tulvalék mindenféle ugránozással egybekötött bajon, föltekinték még egyszer a barna szirtfokokra, melyeken már itt-ott bérczi sasok üldögéltek komor csűndességben.

(Folyt. követ.)

Ifj. Freudhoffer J.

ban és szigorú váltók mellett mint mellék-forgások mutatkoznak a legelőváltók legelőnyösebbnek, hol a szigorú váltórendszernek általános alkalmazását akár a föld termékenységének különböző volta, akár a beruházási és forgó tőke hiánya lehetségesse nem teszi. Ily legelőváltókat állított be hazánk egyik legszebb mezőgazdája, b. Jósika Lajos szamosfalvi jószágában, ily váltókat találhatni e sorok írójánál Nagy-Nyulason és Szent-Péteren, s a pár évi tapasztalat e forgásnak különösen hazánk jelen szűkös viszonyai közti ajánlatos volta mellett bizonyít.

Elismerjük továbbá, miszerint a legelőváltó-rendszer a hazánkban előforduló kisebb földbirtokokra, minők például volt urbéreseink álmányai, legkritikább eseteket kivéve, tagosítás után sem alkalmazható, és pedig azért nem, mert a szántatlanul maradt táblák kicsinységük miatt legelőül bajorosan használtathatnak. Ezen gazdaságoknál azonban a tömörebb váltórendszer is könnyen használható, miután ez is a gazdaság csekély terjedelménél fogva sem nagy beruházást, sem tetemes forgó tőkét nem kíván. Jóval nagyobb nehézséggel jár szigorú váltórendszer alkalmazása a közép-nagyságú birtokoknál, melyeknek nemes birtokosaink egy része még ma is birtokában van, s kiknél hazánk általános szegénysége s a beruházás és forgó tőke hiánya a célszerű gazdaság folytatását felette gátolja.

E közép terjedelmű gazdaságokban a legelőváltó rendszer alkalmazása célszerű s könnyű volna. Ezt a fennebb felhozott példa eléggé bizonyítja, s azon gazda, ki 15, sőt kisebb kiterjedésű földjét nem tudná juhok, sőt nagyobb marhák által célszerűen legeltetni, az az okszerű gazdaság csekélyebb nehézségeitől rettenne vissza s általában egy értelmes és szorgalmas mezőgazda dicséretes és diszes nevére érdemtelten volna.

Végül hazánkban sehohy sem lehetne a legelőváltó-rendszert s annak bár kissé megtömörített nemeit célszerűbben alkalmazni mint ugynevezett szénafüveinken, melyek hazánk kevésbé kizsárolt földjeit képezik, melyek azonban igen gyakran felette csekély fűtermést adnak.

Tudjuk, hogy volt idő, midőn a mezősségi ugynevezett practicus gazdák véteknél tartották volna a szénafüveket feltörni, s meg voltak győződve, hogy azok akár legelőül, akár kaszálól folytonosan használhatók.

Ama kornak ábrándjai közé tartozik a fenn említett, midőn sokan még azt is állították, hogy a Mezőségen vannak földek, melyek a töröküzat husz sőt több éven át folytonosan jól megtermik. A valóság azonban csupán abban állott, hogy ha a husz éven át szakadatlanul legelőül vagy kaszálól használt szénafü, vagy töröküzával vetett szántóföld az irt idő alatt igen gyakran közepes vagy éppen rossz termést adott, de történetesen a huszadik évben különös termékeny időjárás mellett szépen diszlett: bebizonyítottunk vették a kétségtelen igazságot, hogy a valódi Eldorado megtalálásáért nem kell tovább mennünk, miután az hazánk boldog téerein könnyen megtalálható, hol azonban a legkisebb rossz időjárás mellett több a panasz mint a buzaszem.

E csalódások kevesebb veszélylyel jártak, midőn még sem szerfeletti adó, sem nagy fényűzés és sok képzelt szükségek nem léteztek; midőn okszerű gazdaszatra s még inkább szabatos gazdaszati eszmékre és elvekre kevésbé volt szükség. Jelenleg azonban az okosság tanácsolja, a kénytelenség parancsolja, hogy a fenn említett és hasonló csalódásokból kiábránduljanak. Most úgy hisszük senki, kinek az okszerű gazdaszatról egy kevés fogalma van, nem fogja tagadni, hogy a kövérebb szénafüvek is

folytonos legeltetés vagy kaszálás által elvadulnak és igen gyakran felette kevés termést adnak. Most nem kételkedünk, hogy minden ugynevezett practicus gazda is elismeri, miszerint a szénafüveket és réteket is kivéve azokat, melyek felette meredek fekvésök, nedvességök, vagy vízjárta voltak miatt szántásra nem alkalmasok, igen célszerű feltörés által a tulságos megkeményedéstől és elvadulástól megmenteni. A tapasztalat végül azt mutatja, hogy a fűtermés csökkenése ismételt szántás után is a negyedik, ötödik évben bekövetkezik. Természetes, hogy is sok függ a hely fekvése és a talaj minőségétől.

,K. N.' után
Id. gr. Teleki Domokos.

Szatmár június 14. 1866.

Anyagi helyzetünk és abból származó helyi óhajunk.

Az alföldet inséggel sulytott 1865-dik száraz év — bár vidékünkön is látszott mostohasága — az élelmi szerek s áru czikkelyek megszerzethetőségében — a taksarmány neműek kivételével — nem okozott valami rendkívüli nehézséget, piaci ára kevés kivétellel a maradt mindennek, a mi volt az előtt, s folyamatosan van az óta is; a tiszta buza ára 7—8 ft. közt változott, de a május 25-iki fagy híre, — mert hála legyen a gondviselésnek, ezt inkább csak hírből, mint siralmas következményéből ismerjük — az olta folytonosan tartó aszály, a harszi hírek, az agio — a papír-pénzek hullámás szerinti szaporítása, szóval a drágaságnak annyi tényezői, néhány nap alatt oly ár szűkenést idéztek elő piacunkon — milyenről a legjobb szaglású üzérnek, a jövő miati legaggodalmasabb családfenök sejtelme, vagy talán fogalma is alig lehetett.

De ezen körülmény — magában érthető — hogy nem egyiránt nyomasztó polgárzatunk minden osztályaira nézve. Nem a földművelők azon osztályaira nézve, kik drága munkáltatási költségeik, s adó pótlékaik lefizetése mellett, megtudták természetüknél egyrészt mostanig tartani. Nem az üzérre, kupeczre, kik két-három héttel ez előtt, egy pár száz forintot élelmi czikkelyekbe befektettek. Valamint azon mesterségeiket szorgalmasan üző kézimunkásokra sem, kik kelendő műveik árát, az emelkedett élelmi szerek árához képest emelhetik, s így a bevétel s kiadás közt egyensúlyt állíthatnak elő.

Egészen más hatást gyakorol ez említett körülmény azon egyénekre nézve, kik kimért fizetéseikből kénytelenek ellátni a szükségesekkel mind magokat, mind a hozzájuk tartozókat. Ezek tarifájára az idő nem hallgat, felőlük az eladó semmit nem tud, a követelt magosabb árt, ép oly tévovázás nélkül kell megadni, mintha csekély fizetésök, valami véletlennél fogva, a növekedett árak arányában, kétszeresen vagy háromszorosan is emeltetett volna. Hát ha még ezek helyzetéről azt is tudjuk, hogy minden érélyes intézkedések daczára, egy-némelyik még ma is 4—5 havi fizetési hátralékban van, lehetetlen, hogy bármely emberbaráti kebelben, érdekeltség ne támozdjon — sorsuk helyzetök iránt — s módrolt ne gondolkodnék? miként kellene a kétszeresen sulytott helyzetüek ügyén segíteni.

Az anyagi segély kivált közzükség idején nem oly könnyű, mert a mely forrásból azt lehet várni, rendszeren azok is érzik a nyomasztó viszonyok sulyát, s bedugulnak, ujakat nyitni pedig hasonlól nem kis feladat, s ritka halandónak sikerül: tehát most az általános kártalanításról, vagy fizetés javításról szólani idő előtinek is, rendén kívülinek is tartom. Annnyival inkább, mert kik idejében kikapták illetőségüket, azt természetök s belátások szerint felhasználhatták, s minden bajnak elejét vehették, legalább annyira, mennyire jövedelmük ereje engedte, és így csak azok irányában óhajtok némi kárpótlást, k k a rendes időben, fizetéseikhez nem juthatván, a rohanva előált válságos pillanatok üres erszénnyel, s így egészen készületlenül, s oly helyzetben találták őket, hogy csekély pénzerejüket sem fordíthatták jobblétök eszközzésére, s a fenyegető szükség elhárítására. Februárban, Mártiusban, Áprilban a bankjegyek egyenértékűek voltak az ezüsttel, agioról itt nálunk szó sem volt — hírlapokban meg lehet. — Ugyan azon hónapokban a tisztabuza 6 forint volt o. é már e hóban zabért szinte ugyan annyit kívánnak, (pedig zabbal nem szeretnék élni.) Ennél fogva alázatos véleményem e volna, hogy a nevezett hónapokról legalább, az illető fizetés hátralékban levő hivatalnokok egy elégitetnének ki, hogy a késedelem miatt, melynek nem ök az okai, ne ök büntetetténeek mindenütt. E könnyű dolog, csak az illetők akarják. A kules kitalálásához, még a hírlapokban közöltetni szokott pénztérték sem kívánatik, csak egykis méltányosság, egy kis elfogulatlan jó akarat és ezáltal több czélt látnék elérni.

1-ször. Az illetők szükségén ezáltal is legalább kis részben segítve lenne.

2-or. Az igazságnak és méltányosságnak, egy tekintetben elég tétetnék, s minden hivatalnoknak ugyan annyi forintja, egyenlő hasznot eredményezne.

3-szor. A pénz kezelési hivatalnál is egy indoklat az egy időbeni fizetés kiadására, jövőben több lenne.

Havi.

A magyar országgyűlés képviselő házához intézet kérelme a debreczeni református anyagyháznak.

Mélyen tisztelt képviselőház!

A köznevelés ügyének előmozdítása, az árvák, szegények, nyomorultak gyámolítása, szóval a közemberiség iránti szent kötelességet akkor teljesítik az államok, ha azokra nézve elegendő segélylyel támogatott jótékony intézeteket alapítanak s azokat minden vallásfelekezet és nemzetiségi különbség nélkül, minden lehető módon fentartják, előmozdíják s terjeszteti igyekeznek. Jól rendezett államok nem is mulasztják el a közemberiség iránti ezen legelső kötelességet a legnagyobb buzgalom és lelkiismerettel teljesíteni, s a virágzó jótékony intézetekre hozott közadózattért az árvák, szegények, nyomorultak és az egész ország lakosa háláját méltán kiérdemlik.

A magyar protestans hitfelekezet van kiválólag azon elfelejtett helyzetben, hogy a köznevelési ügy s a közemberiségi jótékony intézetek előmozdítása s fentartásában semmi közsegélyben sem részesül; de nyomasztóvá válik e helyzet azon önmagával ellenmondásban levő eljárás miatt, midőn ahelyett, hogy az állam ezen minden kérdés fölött álló kötelességet teljesítendő, a magánosok által e szent czélokra az állam helyett áldozott s összegyűjtött fillérek sulyos megadóztatása által, a köznevelés ügyét maga hátráltatja, az árvák, szegények s nyomorultak betevő falatját maga rövidíti meg, s meztelenségüket takaró ruházatjokat maga az államkormányzat vonja meg a tehetetlen koldusoktól.

Evek óta emeli föl igazságos panaszát a debreczeni ref. egyház amiatt, hogy egyes liveinek a közemberiség szent oltárára tett áldozatai sulyos megadóztatása alá vettelve, ezáltal a köznevelés, árvák, szegények és nyomorultak ápolása akadályoztatik: de panaszai s a kivett tetemes adó elleni fölszólamlásai figyelembe nem vétettek soha s az egyesek alamizsnafiléreiből összegyűjtött jótékony czélú adományok mai napig megadóztatás tárgyail tekintetnek.

A szent Isten dicsőítésére szolgáló templomok mindennemű adótól mentesek levén, nem igazságos követelése-e a keresztyén embernek, hogy az Ur hátlékára tett szent adakozások, melyek kamataikkal együtt egyedül az istenháznak építésére fordíthatók, világi adóztatás tárgyai ne legyenek? de azért, ezen igazságos követelés daczára az isten temploma megépítésére apránként gyűjtögetett pénztár folytonos jövedelmi adóval terhelteik.

Nem igazságos kívánság-e, hogy a születlen és vagyontalan árvák segedelmezése, ruhával, könnyvel s tanítással ellátása czéljából gyűjtött fillérek minden jövedelme az árvák ápolása s tanítására fordíttassék; hogy a szegény sorsu tanuló ifjak felsegélésére egyesek által a tományozott összeg egész jövedelme a nevelési s közoktatási szent czélra adassék; hogy az utczánként nyomorgott szegényeket, ügyefogyottakat s elaggott tehetetleneket gyámolító koldusapolda-pénztár jövedelmének legutolsó garasa is arra fordíttassék, hogy legyen egy pár falatja az éhezönek, legyen ruházata a ruhátlanoknak, legyen fedett hajléka az utczára szorult nyomorultnak? nem igazságos követelés-e, hogy az egyházi pénztárakat kezelők rendszeresített fizetése a pénztár jövedelméből levonatván, csak az ily fennmaradó jövedelem vetessék adó alá? de azért ezen évről-évre elmondott igazságos kívánságok s jogos követelések soha figyelembe nem vétettek a császári pénzügyi hatóságok által s a jelen évre is, azokra minden tekintet nélkül vettettek ki az egyház pénztárára a terhes jövedelmi adó.

Jól tudjuk, mélyen tisztelt képviselőház, hogy elsőrendű országos közügyek elintézése s Magyarország közmegnyugtására irányzott teendők veszik mindenelőtt igénybe az országgyűlés idejét, fáradságát; ennél fogva, bármennyire nyomasztóan nehezdedt is reánk ezen említett jövedelmi adó terhe, nem kívánhatjuk, nem remélhetjük, hogy az aló országgyűlési előleges rendelkezés után azonnal fölmentessünk: de magunk s hitsorsosaink iránti kötelességünknel fogva bátorokunk e tárgyban eleve is fölívni a mélyen tisztelt képviselőház figyelmét, teljes bizalommal és tisztelettel arra kérni, hogy ha majd az idő országos belügyeink között, a vallás, közoktatás és közemberiségi ügyek rendezése s célszerű és igazságos megoldhatására elérkezik: méltóztassék a szerint intézkedni, hogy ezen, az állam elsőrendű kötelességével ellentétes eljárás törvényesen megszüntetessék.

Állandó tisztelettel vagyunk

Debreczenben 1866. május 6-án

A mélyen tisztelt képviselőháznak

alázatos szolgálai

a debreczeni ref. anyagyház nevében

Balogh Péter egyh. elnök

Kovács Lajos egyh. főgondnok

Nagy Ferencz egyh. jegyző.

Levelezés.

Pest, 1866. jun. 13.

Kedves szerkesztőm!

Tudom magamról, hogy már annyira belé unt az olvasó a háború megkezdésének várásába, a sok ide-oda küldött sürgönyök, jegyzékek kínos olvasásába, hogy már csak a táviratokat nézi, s ha ezek nem szólnak még a veszett vagy nyert csatákról, annyiban hagyja az egészet. Azonban már nem sokára lesz érdekesebb olvasni való, a poroszok nyomulnak elő Holsteinban, s mint távívják az osztrák katonaság harezkészen áll, s várja az összeütközést. Ha Európa hatalmaiban van egyenes-ség: átláthatják, hogy Holstein elfoglalásával a porosz már a harezot tétleg megkezdte, s ő törte meg a gasteini szerződést, melynek értelmében Ausztria csakugyan Holstein kormányzója volt. Az itzehoei országgyűlést nem lehetett megtartani, s most az ország az erőszakkal foglalt porosz kormánya alatt áll. Elég baj ez Ausztriának most mikor a francia és orosz egyetértésnek oly nyílt jeleivel találkozunk, milyen az orosz-nak az oláh fejedelemből fordult hirtelen rokonszenve. Az olasz várakat is erősítik, Cremona, Piacenza Bologna erődkékké lesznek. Hejh milyen másképp lenne minden, ha a magyarok oka, módja lenne vért és életét áldozni a királyért és hazáért. Ég talpunk alatt a föld s vérünk pezsegeve kérde: ah miért nem szól népéhez a király, mint atya fiához? Remélünk, még most is hiszem, hogy van okunk remélni.

Ed.

M.-Szalkán, június 13-án 1866.

T. szerkesztőség!

Bátorkodom e rövid tudósításomnak igen becses lapjába felvételét kérni:

Az itteni virágzó három osztályú izraelita elemi tanoda, a nagym. magy. kir. helytartótanács által folyó év május 20-ikán 59,967 sz. alatt nyilvánossági joggal ruházott fel. Nyilvános iskolával bírván, a közművelődés érdekében ohajtánók, hogy a környékbeli többnyire méltatlan kezekben levő zugiskolák hatóságilag bezárassanak.

Ő nagysága Kümmer János Henrik fősztelendő apát, kir. tanácsos, Nagyvárad tankerületi főigazgató urnak, azon buzgóságért, melylyel ezen ránk nézve oly fontos tárgyat, a nyilvánossági jog elnyerését előmozdította, e becses lapokban legalázatosabb köszönetünket nyilvánítjuk, utánna ezen örvendetes körülményt nagy részben igen tisztelt Kohn E. H. volt rabbi, jelenleg duna-földvári kerületi főrabbinak, és derék, minden nemes és jóért lelkesült előjáróságunknak köszönhetjük, kiktől kérjük s várjuk, hogy intézetünk virágzása és emelkedéséhez jövőben is segédkezet nyújtsanak. 1)

Helybeli hírek.

— Mint a hogy unalmas társalgók szoktak, az időjárással kezdjük mi is e rovatot; mert az időjárás lett ez idő szerint legfontosabb helyi érdekünk. Az aszály tengerinket annyira fenyegeti, hogy ha pár napig nem lesz eső, a tengeri köbke 12—14 forintot meghaladja, a drága buza árát már felülmúlta. Csütörtökön e hó 14-én este roppant dörgés villámlás nagy örömmünkre esőt jelzett, így mutatott az idő mutató is, s megcsalódunk; nehány csepp s a többit szétfűlta a szél. Azóta a szél elhajtja a felhőket, a lég azonban még a szél daczára is oly fojtó, s az ég ma oly borult, hogy mielőbbre reméljük a várva várt esőt.

— A helybeli kath. papneveldéből e hó 15-án egy, kath. papságra készülő ifju M. E. sétálni ment, társai közül engedetlenül kiválva a vezető tiltakozása ellenére fürdőni ment, a szatmári malmok és Pálfalva közt elmerült.

— A városi kölesön ügyben a megbízott urak oly ügyesen jártak el, hogy 100 ezer forintot részint kész pénzben, részint papirokban magokkal hoztak.

* Mint bizonyos kútfőből halljuk, nagy hazánk fiának Deák Ferencnek jól esett helybeli lövész egyletünk tisztelet nyilvánítása. Kik látták, mondják, hogy a nagy hazafi jól néz ki, vidor, kedves, kedélyes ember. Tartsa meg lsten őt sokáig a magyar nemzetnek.

* A múlt vasárnap tartott kisdudva tavaszi mulatsága igen kedélyes volt, az elárverezett ajándék tárgyakat, az intézet érdekében drágán vették meg, mint mondják V. K. lelkes barátunk vett legtöbb tárgyat.

Vegyes hírek.

† Lapunk bezártával veszszük a megdöbbentő hírt, hogy **Zsarnay Lajos.** a tiszamelléki hely. hitv. egyh. kerület sok érdemű superintendense, miskolci lelkész, kitűnő egyházi-író, a magy. tud. akadémia levelező tagja 66 éves korában, mellvíz betegségben e hó 13-án reggeli 3 órakor Pesten meghalt. Hlüt teamei Miskolcra szállították. Áldás poraira, emlékezetére a halhatatlan érdemű főpásztornak, kitűnő emberbarátnak!

* Ugoesamegye halmi kerülete Deák Ferenchez hála és bizalmi nyilatkozatot intézett. A kerület országgyűlési képviselője, Lator Gáborról e napokban vette át az ünnepezt hazafi, szíves köszönetnyilvánítás mellett, ezen nyilatkozatot:

* Ő Felső Kubinyi Rudolfot, Gömörmege főispánját, es. k. kamarássá kinevezni méltóztatott.

1) Örvendünk az új tanoda emelkedésének; csak arra kérjük igazgatóságát: ne feledje el egy perczre sem, hogy hivatása magyar izraelitákat nevelni. Szerk.

* A Tisza hullámaiban 1100 mázsa réz 60,000 ft értékben veszett el. A nagybányai ércszállítók ugyanis, kik a terhet töredékény talpakon szállíták, arról lőnek értesítve, hogy Dombrád közelében a fennebbi teher-szállítmány elsüllyedt. Azonnal vizsgálat rendeltetett el, s a Tisza medrét szigoruan kikutatták, a nélkül, hogy a nagymennyiségű ércnek nyomára akadtak volna. A gyanus eset nagy hatást idézett elő, s általában azon hír van elterjedve, hogy az elsüllyedt terhet hasztalan fáradság volna a Tisza-medrében keresni.

* A m. kir. helytartótanács rendelete folytán hazánkban a marhavész megszüntnek tekintendő, mivel május 17-kén a temesi bánság egy helyiségében történt egy eseten kívül más nem adta elő magát.

* Az elfagyott szőlőkről kedvező hírek érkeznek. Az el nem fagyott tőkékre újra hajtanak és ha az idő kedvező lesz, még egy kis közepszerű szüretre is van kilátás.

* Debreczeni születésű hazánkfia Kiss József, ki az orosz-török háboruban az elmúlt évtizedben mint török harcász tüntet ki magát, s később olasz szolgálatba lépe, jelenleg a francia hadseregben mint ezredes van alkalmazva, s mint a lapok írják, közelebb a francia udvar megbízása folytán Berlinben volt küldöttségben.

— Velenceiből máj. 29-ről írják a „Bohemia”-nak: A politikai elitáltak, kik Padua és Giudecca sziget fogházaiban vannak, mind elszállíttatnának s néhányat már el is vittek Paduából Gradiskába, míg a többieket, mint mondják, Kufsteinba fogják vinni. — Az osztrák Lloyd még a háború esetére is fenn fogná tartani a közlekedést kelettel.

ÜZLET:

Szatmártt, június hó 13-án tartott hetivásári piaci árak következők köllönként: Tiszta buza 9 ft 60 kr.—10 ft. Kétszeres 8 ft 40—9 ft. Rozs 7 ft 50 kr. Tengeri 9 ft 60 kr.—10 ft. Árpa 6 ft. Zab 3 ft 20—3 ft 50 kr. Kása 12 ft. Főzelék 10 ft. Krumpli 3 ft 20 kr. Aszalt szilva 14 ft.

Máté-Szalkán, a termény a bekövetkezett fagyás által, utóbbi idő óta, napról napra kapósabb lett, s ez által az árakra vonatkozólag szerfelett emelkedett; a lisztnek nagy kelendősége van, különösen a durva neműeknek. A piaci árak június 9-én következők köllönként: Tiszta buza 8 ft 20 —8 ft 80 kr. Kétszeres 7 ft 20 kr.—7 ft. 60 kr. —8 ft 80 kr. 7 ft 20 kr. Tengeri 7 ft—7 ft 40 kr. Árpa 4 ft 20 —4 ft 50 kr. Zab 5 ft—3 ft 20 kr. Kása 8 ft—8 ft 20 kr. Köles 4 ft—4 ft 20 kr.

HIRDETÉSEK.

3-4

HASZONBÉRLET.

A szatmári Apáczta Zárda batizi és b.-vasvári birtoka, mely áll csinos és kényelmes lakházzal, gazdasági épületekkel és száraz-malommal ellátott téres belsőségekből. — külsőkben pedig mintegy 500 holdnyi — kis kivétellel szántóföldekből álló jó minőségű tagos birtokból, — f. évi július 2-dik napján Szatmáron tartandó árverés útján, a f. évi september 29-től számítandó három évre haszonbérbe adatik.

Vállalkozni kívánók 200 ft bánatpénzzel lássák el magukat, — a részletes feltételekről Petrovich Antal alapítványi ügyvéd unánál nyerhetvén bővebb értesülést.

Szatmár, június 1. 1866.

RUDOLFF PÁL
apáczta zárdai gondnok.

2-2

PÁLYÁZAT

A szatmármegyebeli Ökörítő helységben ujonnan felállítandó posta kiadóság, mely egyelőre összeköttetését csak Máté-Szalkával tartandja fenn, hetenkint négy-szeri küldőncz szekér-posta által — betöltésére, tiszti szerződvény és 200 forintnyi óvadék-díj mellett. Évi fizetés 120 ft. hivatali átalány 20 ft. A kérvények 4 hét alatt ezen posta-igazgatóságánál beadandók, melyben a pályázók nyilatkozzanak alólirt es. k. posta-igazgatóságánál, hogy mely évi általányt vesznek igénybe a hetenkint 4-szeri posta-igazgatóságánál Ökörítő és Máté-Szalka közt.

N.-Várad, május 18-án 1866.

Cs. k. Posta-igazgatóság.

6553. 6551/1866

4-3

Árverési hirdetmény.

Szatmármegyei telekkönyvi törvény-széke részéről ezennel közhírré tételük, mikép a végrehajtási árverés Róth Mihály felperes részére, ennek 103 fnyi követelése, s a törvényes járulékok erejéig, továbbá Morgenthál Ignác felperes részére, ennek 928 ft s a törvényes járulékok erejéig, Bodnár Antal alperes ellen, ennek N.-Károly községi 517. sz. tjkönyvben A. I. és I. alatt az ő, és neje Májér Veronika nevére bejegyzett

968/1866 tk.

3-3

HIRDETMÉNY.

Tasi Imrénének nejével Paládi Katalinnal közösen birt e városi 1562. sz. alatti és 200 pfta becsült házastelke, 390 ft 80 kr s járulékaik fejében az alább megállapított árverelési feltételek mellett eladatni rendeltetvén, e végett f. év július 21-ik napja első, ismét f. év augusztus 23-ik napja 2-dik határnapul mindenkor a helyszínére, és d. u. 5 órakor oly kijelentéssel tüzetnek ki, miszerint az árverendő házastelkek elsőizben a becsáron felül, másod izben azon alól is el fog adatni.

Az árverési feltételek e városi telekkönyvi irodába a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szatmárváros tszéke mint tkönyvi hatóságának 1866. évi február 27-én tartott üléséből.

Zombory Zsigmond,
tk. kiadó.

Joó Ignác,
htk. vezető.

Dr. KOCH, kerületi orvos

NÖVÉNY-CZUKORKAI.

A legkiválóbban ezélszerű növény- és fünedvekkal gazdagon vegyített alk-részek által — a mint azt a leg-hitelesebb bizonyítványok kélségtelenné teszik — köhögés, rekedtség, nehézség nyelés és nyálkásság eseteiben, **enyhitőleg, csillapítólag** és **jótekönyan** hatván, ezélszerűeknek bizonyulnak; s azért folyton és dícséretesen növekedő elismerésben részesülve ott, hol már használtattak, minden haszonnemű gyártmányok felett **előnyöztetnek.** Dr. Kochnak jegecezett növény-czukorkái, hosszukás ide esatolt gyárjeggyel ellátott eredeti skatulyákban 35 és 70 krajczárjával, folyvást valódi minőségben kapható **Szatmáron: Weisz János, Nagybányán: Haracsok József, Nagy-Kálóban: Mandel Salamon, Nagykárolyban: Schöberl C. Nyirbátorban: Legányi E. Nyiregyháza: Reich et Pavlovics és M.-Szigeten: Ráth József** urnál.